

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, fakss: 67244074, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

Rīgā

2017.gada 30.jūnijā Nr. 1-5/88

Pēc pievienotā saraksta

*Par nepieciešamajiem pētījumiem
personu ar invaliditāti
tiesību aizsardzības jomā*

Tiesībsargs vērs uzmanību, ka 2010.gada 31.martā Latvijas Republikā stājās spēkā ANO Konvencija par personu ar invaliditāti tiesībām (turpmāk – ANO Konvencija). Pašlaik gan Eiropas Savienībā, gan pasaulē personu ar invaliditāti tiesību attīstība un aizsardzība tiek detalizēti pētīta. Personu ar invaliditāti tiesības ir samērā jauna tiesību joma, kas ļauj zinātniekiem būt inovatīviem un sniegt atbalstu valsts politikas veidotājiem, kā arī mazināt sabiedrībā esošos stereotipus par personām ar invaliditāti.

Tiesībsarga rīcībā nav informācijas, vai Latvijas Republikas augstskolās minētā joma tiek pētīta no tiesību aspekta, pieņemot uzskatu, ka personas ar invaliditāti ir tiesību subjekti, nevis žēlsirdības objekti.

Tiesībsarga ieskatā šāda situācija nerosina jaunus zinātniekus iesaistīties personu ar invaliditāti tiesību attīstībā.

Līdz ar to tiesībsargs aicina studentus pievērsties dažādu jautājumu pētīšanai, kas izriet no ANO Konvencijas, iesakot šādas pētījumu tēmas:

[1] Apgrieztā pierādīšanas principa izmantošana Latvijas tiesu praksē personu ar invaliditāti tiesību aizsardzībā.

[2] Kaitējuma atlīdzības apmērs un efektivitāte Latvijas tiesu praksē diskriminācijas aizlieguma pārkāpumu lietās invaliditātes dēļ.

[3] Iekļaujošā izglītība ANO Konvencijas tvērumā un praksē Latvijā – problēmas, risinājumi un izaicinājumi.

[4] Darbinieku ar invaliditāti tiesiskā aizsardzība Latvijas normatīvo aktu tvērumā – vai ir nepieciešamas speciālas tiesību normas, kas attiektos tikai uz darbiniekiem ar invaliditāti (Darba likuma 109.panta otrā daļa).

[5] Latvijas Republikas normatīvā regulējuma par ēku vides pieejamību atbilstība ANO Konvencijas 9.pantam – vai normatīvajam regulējumam ir jāattiecas tikai uz jaunuzceltām ēkām.

[6] Latvijas Republikas invaliditātes noteikšanas kritēriju atbilstība ANO Konvencijā ietvertajiem principiem.

[7] Latvijas Republikas simtgades pasākumu nodrošināšana personu ar invaliditātes vajadzībām - atbildīgo institūciju pienākums vai tiesības?

[8] Vai atteikums nodrošināt vides pieejamību ārstniecības iestādēs finanšu līdzekļu trūkuma dēļ ir diskriminācijas aizlieguma pārkāpums?

[9] Vai balsošanas iecirkņu fiziskā nepieejamība ir uzskatāms par ANO Konvencijas 29.panta pārkāpumu?

[10] Vai tālmācību studijas kā vienīgā pieejamā studiju forma izglītības iestādes nepieejamības dēļ ir diskriminācijas aizlieguma pārkāpums ANO Konvencijas tvērumā?

[11] Ministru kabineta 2006.gada 21.novembra noteikumu Nr. 970 "Noteikumi par Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm un amatpersonu amata kandidātiem nepieciešamo veselības stāvokli un psiholoģiskajām īpašībām un veselības stāvokļa un psiholoģisko īpašību pārbaudes kārtību" atbilstība ANO Konvencijas 5.pantā noteiktajam tiesiskās vienlīdzības un diskriminācijas aizlieguma principam.

[12] Tiesību uz pieeju tiesai personām ar redzes, dzirdes vai kustību traucējumiem nodrošināšana Latvijā (ANO Konvencijas 13.pants) – teorija un prakse.

[13] Tiesību uz pieeju tiesai nodrošināšana personām ar garīga rakstura traucējumiem (ANO Konvencijas 13.pants) – teorija un prakse.

[14] Pieļaujama gaidīšanas laiks rindā, lai tiktu ievērots ANO Konvencijas 20.pants un 26.pants par pieeju tehniskajiem palīgīdzekļiem un rehabilitācijas pakalpojumiem.

[15] Diskriminācijas aizliegums invaliditātes dēļ – vai ir jānodrošina veselības pieejamība personām ar invaliditāti savlaicīgāk nekā personām bez invaliditātes/personām ar prognozējamu invaliditāti.

[16] Grūtniecības pārtraukšana augļa iespējamās invaliditātes dēļ – ANO Konvencijas 10.panta pārkāpums?

[17] Eiropas Savienības Pieejamības akta projekts Latvijas kontekstā – izaicinājumi un risinājumi.

[18] Invaliditātes medicīniskais modelis vs. cilvēktiesību modelis Latvijas Republikas normatīvajā regulējumā (Invaliditātes likums, Izglītības likums, Darba likums, Administratīvā procesa likums un Civilprocesa likums).

[19] Eiropas Komisijas Eiropas Invaliditātes stratēģijas 2010.-2020.gads ieviešana – personu ar invaliditāti tiesību progress vai regress.

[20] ANO Konvencijas ieviešana Latvijā – pozitīvais, negatīvais, izaicinājumi, priekšlikumi (var izvēlēties līdz trīs ANO Konvencijas pantiem).

[21] Personu ar invaliditāti tiesības Latvijā no 1918.-1940.gadam un no 1991.-2017.gadam – kopīgais un atšķirīgais (Civillikums, Civilprocesa likums, Krimināllikums, Kriminālprocesa likums, Administratīvā procesa likums).

[22] Latvijas Republikas tiesu un Eiropas Savienības tiesas prakses atziņas ANO Konvencijas kontekstā.

Tiesībsargs norāda, ka veiksmīgākie pētījumi var tikt ievietoti tiesībsarga interneta vietnē, kā arī tiesībsargs var veicināt pētījumu secinājumu ieviešanu praksē.

Ar cieņu
tiesībsargs

J.Jansons

Ilves, 67201407

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu